

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ S. Sayısı : 4

21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu Raporu. (1/437)

T.C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi Başkanlığı
Sayı : K.K.T.D.
18/101-1665/08791

28 Aralık 1983

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 26.12.1983 tarihinde kararlaştırılan «21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı» ile gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir. Gereğini arz ederim.

Turgut ÖZAL
Başbakan

GENEL GEREKÇE

14 Kasım 1980 tarih ve 1716 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 2338 sayılı «1076 Sayılı Yedek Subay ve Yedek Askerî Memurlar Kanununun 3 üncü Maddesinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bir Ek ve Bir Geçici Madde Eklenmesi, 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 ve 77 nci Maddelerinin Değiştirilmesi, 78 inci Maddesine Bir Fıkra Eklenmesi Hakkında Kanun» ile, Silahlı Kuvvetler ihtiyacından fazla olan, 4 yıl ve daha fazla süreli yüksekokul ve fakülteleri bitiren yükümlülerden ihtiyaç fazlası olanlar arasında istekli olmadıkları halde seçim sonunda yedek subay adayı olamayarak erbaş - er olarak yerine getireceklerin ve makul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların hizmet süresi, emsallerinin hizmet sürelerinin yarısına 4 ay ilave edilerek elde edilecek süre kadar olarak belirlenmiştir.

Bu durum yedek subay olmak isteyenlerin emsallerinden 4 ay fazla hizmete tabi tutularak cezalandırılması anlamına gelmektedir. Bu nedenle, kutsal bir görevin ifasında, aynı statüye tabi olup, er - erbaş olarak yükümlülüklerini yerine getireceklerin hizmet süreleri arasındaki eşitsizliğin giderilmesi için hazırlanan tasarı ile, yükümlülüklerini istekleriyle veya seçim sonucu yedek subay adayı olmadıkları için er - erbaş olarak yerine getirecekler ile makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların hizmet süresi, aynı celbe tabi olup yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadar olarak tespit edilmiştir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Tasarının bu maddesi ile, 1111 sayılı Askerlik Kanununun 5 inci maddesinde 2338 sayılı Kanunla yapılan değişiklikle hükme bağlanan, kura sonucu yedek subay adayı olamayan yükümlülerin, istekleriyle er - erbaş olanlardan 4 ay fazla askerlik hizmeti yapmaları, yedek subay olma arzusunu cezalandırmak anlamına geleceğinden bu eşitsizliğe son verilerek, yükümlülüklerini istekleriyle veya seçim sonucu yedek subay adayı olamadıkları için erbaş - er olarak yerine getireceklerin hizmet süreleri aynı celbe tabi yedek subay adaylarının hizmet süresinin yarısı olarak belirlenmiştir.

Madde 2. — Bu madde ile, 1111 sayılı Askerlik Kanununa Geçici 15 inci madde eklenerek, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte seçim sonucu er - erbaş olarak askerlik yapmakta olan yükümlülerin, lehe olan bu Kanun hükümünden yararlandırılmaları amacıyla, hizmet süreleri aynı celbe tabi olup yedek subay adayı olanların hizmet süresinin yarısı kadar olarak tespit edilmiştir.

Madde 3. — Söz konusu maddede, Kanunun yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği açıklanmıştır.

Madde 4. — Tasarının bu maddesi ile, Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulunun yürüteceği belirtilmiştir.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Millî Savunma Komisyonu

Esas No. : 1/437

Karar No. : 2

19 Ocak 1984

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı, Komisyonumuzun 18.1.1984 tarihli ve 4 üncü Birleşiminde ilgili Millî Savunma Bakanlığı temsilcisinin de iştirakiyle görüşüldü.

Gerek tasarının gerekçesinde arz ve izah olunan hususları ve gerekse temsilcilerin verdikleri mütemmim bilgileri uygun mütalaa eden Komisyonumuz, tasarının tümünü prensip olarak benimsedikten sonra maddelerin müzakeresine geçmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Tasarının 2 nci maddesiyle 1111 Sayılı Kanuna «Geçici Madde 15» eklenmek istenmektedir. Bu madde ile tasarının kanunlaşması halinde seçim sonucu er - erbaş olarak askerlik yapmakta olan yükümlülerin hizmet süresi aynı celbe tabi yedeksubay adayı olarak ayrılanların hizmet sürelerinin yarısı kadar yani 8 ay olacağını hükme bağlamaktadır.

Tasarının 1 inci maddesinde «makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların hizmet süresi aynı celbe tabi olup yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet sürelerinin yarısı kadardır» denilmektedir.

Türk Silahlı Kuvvetlerinde makbul özürü olmadığından er - erbaş olarak görev yapan yükümlülerin adedi 149'dur. 1 inci madde ile paralelliği sağlamak ve bu kişilerin 4 ay fazla bir askerlik yapmalarını önlemek amacıyla Geçici 15 inci maddeye «veya makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmadıkları için» ibaresi eklenmiş ayrıca, Anayasamızın 72 nci maddesinde askerlik : «Vatan hizmeti, her Türk'ün hakkı ve ödevidir.» şeklinde mütalaa edildiğinden «askerlik» kelimesinden sonra «hizmeti» kelimesi ilave edilmiş ve madde bu değişikliklerle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Tasarının yürürlük ve yürütme maddeleri olan 3 üncü ve 4 üncü maddeler Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

İşbu Raporumuz Genel Kurulun tasvibine sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

Başkan
Ömer Ferruh İLTER
İstanbul
İmzada bulunamadı.

Başkanvekili
Nevzat YAĞCI
Elazığ

Sözcü
İlker TUNCAY
Çankırı

Üye
Ahmet Kemal AYDAR
Ankara

Üye
Hüseyin ŞEN
Artvin

Üye
Ali Kemal ERDEM
Burdur

Üye
Ali Rıza AKAYDIN
Çorum

Üye
Hayrettin OZANSOY
Diyarbakır
İmzada bulunamadı.

Üye
Reşit ÜLKER
İstanbul

Üye
Ali TOPÇUOĞLU
Kahramanmaraş

Üye
Vecihi AKIN
Konya

Üye
Emin Fahrettin ÖZDİLEK
Konya

Üye
Mekin SARIOĞLU
Manisa

Üye
Emin ALPKAYA
Niğde

Üye
Turgut Halit KUNTER
Rize

Üye
Mehmet Muhlis ARIKAN
Samsun
İmzada bulunamadı.

Üye
Musa ATEŞ
Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununun 12.11.1980 tarihli ve 2338 sayılı Kanunla değişik 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

«Madde 5. — Erbaş ve erler için muvazaflık hizmet süresi; Kara, Deniz, Hava Kuvvetleri ile Jandarma Genel Komutanlığında yirmi aydır. Ancak 1076 sayılı Kanun hükmüne tabi yükümlülerden; bu yükümlülüklerini istekleriyle veya seçim sonucu Yedek Subay adayı olmadıkları için erbaş-er olarak yerine getirecekler ile makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmayanların hizmet süresi, aynı celbe tabi olup yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır.

Bu hizmetler Askerlik Şubesinden sevk tarihinden başlar. Belirtilen sürelerden fazla askerlik yapanların fazla hizmetleri, askerlik çağının sonundan iki kat olarak düşülür.

Bu Kanunun tespit ettiği esaslar dışında veya muvazaflık hizmetini yapmadıkça hiç bir fert askerlik çağından çıkarılamaz.»

MADDE 2. — 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununa aşağıdaki Geçici 15 inci madde eklenmiştir.

«**GEÇİCİ MADDE 15.** — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte seçim sonucu er-erbaş olarak askerlik yapmakta olan yükümlülerin hizmet süresi, aynı celbe tabi olup yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır.»

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

26.12.1983

Başbakan

T. Özal

Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısı

İ. K. Erdem

Devlet Bakanı

S. N. Türel

Devlet Bakanı

A. K. Alptemoçin

İçişleri Bakanı

A. Tanrıyar

Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanı

M. V. Dinçerler

Ulaştırma Bakanı

V. Atasoy

Sanayi ve Ticaret Bakanı

H. C. Aral

Devlet Bakanı

K. Oksay

Devlet Bakanı

A. Tenekeci

Adalet Bakanı

M. N. Eldem

Dışişleri Bakanı

V. Halefoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

İ. S. Giray

Tarım, Orman ve Köy İşleri Bakanı

H. H. Doğan

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

C. Büyükbaş

Devlet Bakanı

A. M. Yılmaz

Devlet Bakanı

İ. Özdağlar

Millî Savunma Bakanı

Z. Yavuztürk

Maliye ve Gümrük Bakanı

V. Arıkan

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

M. Aydın

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. Kalemli

Kültür ve Turizm Bakanı

M. M. Taşçıoğlu

MİLLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

21.6.1927 Tarihli ve 1111 Sayılı Askerlik Kanununun 5 inci Maddesinin Değiştirilmesine ve Bu Kanuna Bir Geçici Madde Eklenmesine İlişkin Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 21.6.1927 tarihli ve 1111 sayılı Askerlik Kanununa aşağıdaki geçici 15 inci madde eklenmiştir.

«GEÇİCİ MADDE 15. — Kanunun yürürlüğe girdiği tarihte seçim sonucu veya makbul bir özürü olmaksızın seçime katılmadıkları için er - erbaş olarak askerlik hizmetini yapmakta olan yükümlülerin hizmet süresi, aynı celbe tabi olup yedek subay adayı olarak ayrılanların hizmet süresinin yarısı kadardır.»

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 4 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

